

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

MUZICĂ BISERICEASCĂ
(curriculum diferențiat)

CLASA A XI-A

Filiera vocațională, profil teologic
Specializarea: Teologie adventist

Aprobat prin ordinul ministrului
Nr. 5259/02.09.2008

București, 2008

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Muzică bisericească (cultul adventist de ziua a șaptea)* se studiază în cadrul curriculumului diferențiat pentru clasele a IX-a, a X-a și a XI-a, filiera vocațională, profil teologic, fiindu-i alocată câte 1 oră pe săptămână, în fiecare din cei trei ani de studiu.

Prezentul curriculum își propune să contribuie la dezvoltarea unei personalități autonome și creative, prin formarea de competențe, valori și atitudini. În acest context este promovată o nouă abordare în învățarea muzicii, care are scopul de a crea elevilor condiții pentru descoperirea și valorificarea propriilor disponibilități intelectuale și afective.

Studiul acestei discipline, împreună cu cel al celorlalte discipline școlare din aria curriculară Discipline teologice, se focalizează pe realizarea unei viziuni de ansamblu asupra muzicii, care să ofere elevilor posibilitatea de a-și forma propriul sistem de valori referitor la muzică, prin raportarea la valorile Bibliei, de a integra cunoștințe religioase în structurarea de atitudini morale și de a aplica învățătura de credință în viața proprie și a comunității.

Astfel, această disciplină școlară își propune să contribuie la dezvoltarea holistică (fizică, intelectuală, spirituală și socială) a personalității elevului, pregătindu-l pentru înțelegerea și practicarea valorilor specifice Bibliei, pentru integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor, pentru acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității și pentru înțelegerea contribuției învățăturilor Bibliei la cultura și civilizația universală.

Oferim câteva elemente de noutate pe care se bazează noul curriculum de *Muzică bisericească*:

- ponderea sporită a contactului nemijlocit al elevilor cu muzica;
- modalitatea de abordare a audiției muzicale;
- importanța acordată în continuare studiului instrumentelor muzicale accesibile;
- modalitatea de abordare a notației muzicale;
- valorificarea la nivel superior a valențelor formative și morale ale muzicii;
- abordarea interdisciplinară în studiul muzicii.

În elaborarea acestui curriculum au fost luate în considerare atât cercetările în domeniul curricular, orientările pe plan internațional privind educația muzicală în învățământul

obligatoriu, cât și opiniile unor profesori cu o bogată experiență didactică în sistemul de învățământ românesc.

În contextul ameliorării calității activității cadrelor didactice, structura actuală a programei permite abordarea flexibilă în proiectarea, organizarea și realizarea demersului didactic, prin selectarea strategiilor, a metodelor și a mijloacelor utilizate.

COMPETENȚE GENERALE

1. Exprimarea prin muzică despre divinitate, valorificând dimensiunile afectivă, creativă, estetică și spirituală a propriei personalități
2. Dezvoltarea capacității de selecție între muzica religioasă și laică

VALORI ȘI ATITUDINI

Competențele generale și specifice care trebuie formate prin procesul de predare – învățare a disciplinei au la bază și promovează următoarele valori și atitudini:

- conștientizarea contribuției muzicii laice și religioase la constituirea fondului cultural comun al societății și bisericii
- gândirea critică și autonomă dobândită prin receptarea și interpretarea creațiilor muzicale laice și religioase
- atitudinea reflexivă asupra valorii muzicii în formarea individului, a societății și bisericii
- latura morală reflectată prin arta muzicală
- disponibilitatea de a transfera în viața socială și religioasă valori estetice autentice, ca alternative la manifestările de tip kitch
- dezvoltarea unui caracter puternic pe baza evenimentelor și personajelor cu valoare de model din istoria creștină.

CLASA A XI -A
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Exprimarea prin muzică despre divinitate, valorificând dimensiunile afectivă, creativă, estetică și spirituală a propriei personalități

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Formularea de aprecieri personale asupra unor lucrări audiate	- Muzica, fenomen social și cultural - Muzica și închinarea
1.2. Exprimarea în comentarii și în dezbateri de grup privind diferite stiluri și tipuri de muzică prin motivarea preferințelor	- Muzica și căminul - Muzica și vestimentația - Religie, muzică și moralitate
1.3. Compararea tipurilor de influență pe care le au diferite genuri muzicale asupra personalității umane	- Muzica și emoțiile - Meloterapia
1.4. Analizarea modalităților de exprimare despre natură și divinitate prin intermediul muzicii	- Muzica și comportamentul - Relația dintre muzică și arte plastice - Elemente de apreciere a unei opere de artă

2. Dezvoltarea capacității de selecție între muzica religioasă și laică

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Analizarea specificității elementelor de limbaj muzical în muzica religioasă și în muzica laică	- Muzica în Biserica adventistă - Muzica și vestimentația - Religie, muzică și moralitate
2.2. Consolidarea deprinderilor de a realiza comparații între elementele de limbaj ale muzicii religioase și cele ale muzicii laice	- Muzica religioasă în istoria muzicii universale - Elemente de apreciere a unei opere de artă - Raportarea la muzica lirică

UNITĂȚI DE CONȚINUT

I. Muzica și creștinul

- Muzica, fenomen social și cultural
- Muzica și închinarea
- Muzica și căminul
- Muzica în Biserica adventistă
- Muzica și vestimentația
- Religie, muzică și moralitate

II. Muzica factor generator de echilibru emoțional

- Muzica și emoțiile

- Meloterapia
  - Muzica și comportamentul
- III. Deprinderi de audiere conștientă
- Muzica religioasă în istoria muzicii universale
  - Raportarea la muzica lirică
  - Elemente de apreciere a unei opere de artă
  - Relația dintre muzică și arte plastice

SUGESTII METODOLOGICE

Educația muzicală la clasele de liceu trebuie abordată prin prisma contactului nemijlocit al elevilor cu muzica, asigurat prin cântarea vocală, prin audiție și prin învățarea unui instrument muzical accesibil.

1. Învățarea instrumentelor este înțeleasă în strictă conformitate cu elementele componente ale programei. Nu se dorește abordarea instrumentelor care pretind o tehnică avansată și greu de dobândit. Acestea vor fi studiate în cadrul profilului artistic, specializarea muzică. Instrumentele simple invocate în textul programei sunt cele a căror tehnică de mânăuire face posibilă învățarea în cadrul orei de muzică. Acestea permit elevului să redea melodii scurte (din orice gen muzical), formule de acompaniament, armonii simple, variate combinații ritmice, cu ajutorul unor tehnici elementare. Exemplu: instrument cu clape (orga electronică cu variantele sale puțin costisitoare), chitara sau mandolina, blockfloete (flautul drept), xilofon, harpe, clopoței, acordeon sau instrumente tradiționale (fluietul), instrumente de percuție. Prin intermediul instrumentelor, are loc în paralel, învățarea rapidă și eficientă a scris-cititului muzical, abordat astfel într-o viziune nouă. Rezultatele nu trebuie să fie spectaculoase, căci achizițiile dobândite prin educația muzicală vor fi superioare față de învățarea solfegiului. Educația muzicală devine astfel accesibilă și distonilor.

2. Cântarea vocală nu poate lipsi din educația muzicală, dar rolul acesteia constă în asigurarea unui repertoriu consistent de cântece, pe care elevii să le interpreteze cu plăcere. Pe baza deprinderilor de citire dobândite prin intermediul instrumentului, elevul va fi capabil să respecte textul muzical, mai mult, chiar să le descifreze. Analiza cântecelor va viza elemente de gramatică muzicală (game, moduri, măsuri etc), dar se va insista asupra elementelor de formă muzicală (frază, încheieri intermediare, finale etc.) și, în principal, de conținut estetic al melodiei și al textului, așa cum reiese din competențele prevăzute.

3. Audiția muzicală se va constitui dintr-un complex de valori muzicale naționale și

universale, inclusiv folclor și muzică de divertisment. Sugestiile pentru audiție, stabilite pe baza unei selecții prin care s-a avut în vedere conținuturi și finalități educative, lasă libertatea profesorului de a veni în întâmpinarea receptivității copiilor. Având în vedere că audiția muzicală nu mai este un auxiliar al lecției teoretice (de ilustrare a unei noțiuni, de exemplificare a unui element etc), ea devine în sine o cale de receptare a muzicii pe coordonate muzicale generale și culturale. Profesorul de muzică va trebui să reconsidere procesul audiției. Ca pondere în cadrul lecției, audiției i se va acorda un timp important, aceasta devenind parte componentă a lecției. Foarte util este ca materialul de audiat să fie repetat, știut fiind că procesul receptării unei lucrări muzicale se sedimentează în timp, prin multe reascultări. Bucuria recunoașterii auditive a unor teme cântate anterior asigură audiției valențe valorice sporite. Procesul audiției trebuie permanent controlat sub aspectul concentrării elevilor și dirijat prin explicații, sugestii etc, de natură muzicală și estetică. Momentele de audiție prevăzute trebuie acordate cu preferințele elevilor, dar și cu genurile și cu formele muzicale, cu problematica propusă spre conștientizare prin subiectul lecției.

Activitățile muzicale se abordează gradat, progresiv, parcurgând trei stadii de formare a deprinderilor muzicale: receptarea și executarea elementelor muzicale propuse, recunoașterea lor auditivă și valorificarea creativă. Pentru **receptarea** și **executarea** elementelor muzicale se abordează metode active, axate pe exersarea și pe implicarea directă a elevului în muzicalizarea sa. **Recunoașterea auditivă** a elementelor muzicale, analiza, compararea și estimarea lor oferă posibilitatea descoperirii pe de o parte a bogăției și a diversității problematicii muzicale, iar pe de altă parte, a propriei capacități de selectare auditivă a elementelor de limbaj muzical. Stadiul superior în educația muzicală îl reprezintă capacitatea de a se **exprima** pe sine prin muzică, abordând actul creației la nivelul pe care pregătirea proprie i-l permite. De asemenea, elevii își pot selecta valoric repertoriul și își pot exprima și a argumenta aprecierile și preferințele.

Pornind de la caracterul practic al activităților specifice educației muzicale, evaluarea presupune observarea continuă și sistematică a elevilor de a participa la activități colective, nu doar individuale. Reproducerea materialului muzical memorat mecanic, ca procedeu de evaluare tradițional, va fi înlocuită de metode alternative de evaluare (referatul, proiectul, portofoliul etc), precum și de alte forme de evaluare a manifestării artistice colective și/sau individuale (serbări, concerte, simpozioane, concursuri).

Fondul de cultură muzicală, modalitățile de lucru specifice disciplinei asigură atracția și interesul elevilor față de această disciplină, condiție fundamentală pentru dezvoltarea competențelor sale.

REPERTORIU CORAL RELIGIOS ȘI DE AUDIȚII MUZICALE (sugestii)

- G. Fr. Haendel – *Te Deum*, oratoriile: *Esther*, *Debora*, *Saul*, *Israel în Egipt*, *Samson*, corul *Alleluia*, din oratoriul *Messiah*
- J. S. Bach – *Matthaeus Passion* (corul final), coruri din *Johannes Passion*
- Paul Constantinescu – *Oratoriul de Crăciun*, *Fecioara astăzi pre cel mai pre sus de ființă naște*
- Gavriil Musicescu – *Doamne, buzele mele*
- J. S. Bach – *Veșnic fie lăudat, Cântec pentru Sabat, Isuse prea bun, Mai sus de albastre zări, Prin altul nu poți fi scăpat, Ce iubire, Doamne, nu mă pedepsi, Psalmul 6, Ascultați, praznicul cheamă*
- Rolph Agop – *O, zi de Sabat*
- A. Bruckner – *Vino, Doamne-n pieptul meu, Domnul caută*
- G. P. Palestrina – *În Muntele Măslinilor*
- Filothei sin Agăi Jipei – *Fecioara astăzi*
- H. Schutz – *De la Tatăl, Slăviți cu bucurie*
- Ludovic de Vittorio – *Voi toți*
- Johann Walter – *Fii credincios*
- Claude Goudinel – *Psalmul 5*
- V. Burciu – *Aceasta-i Golgota, În inima Ta, părinte, Psalmul 100*
- J. Cruger – *Cântec pentru cununie*
- Claude le Jeunne – *Psalmul 81:1, Psalmul 65, Domnul e ajutor*
- L. van Beethoven – *El, cântul meu*
- J. S. Bach – *Trăiește-n veci*
- E. Mendicevski – *Tatăl nostru, Sfânt, sfânt, sfânt, Lăudați pe Domnul*
- D. Bortniansky – *Lăudați pe Domnul din ceruri*
- G. Musicescu – *Arată mie, Doamne*
- Thomas Louis da Vittorio – *O, ce glorios*
- R. Schumann – *Vorbește-mi, Doamne*
- M. Luther – *Cetate tare-i Dumnezeu*
- Cornelius Freundt – *Măriți, creștini, pe Dumnezeu*
- M. Praetorius – *Din rădăcina vie*
- J. S. Bach – *În toate-n a mea viață, La ieslea Ta*
- D. Popovici – *Amin, Imn bizantin*
- G. P. Palestrina – *Prețul plătit*
- Colecția de imnuri: *Imnuri creștine*, ediția 2006, *Muzica sacră și Cântările speranței*